

Leukippovo a Démokritovo učení o atomech

Od **Leukippa**, zakladateli nejvýznamnějšího systému přírodní filozofie ve starém Řecku, se zachoval jen jeden fragment: „ *Ani jedna věc nevzniká bez příčiny, ale vše vzniká z nějakého důvodu a nutnosti.*“ Je to patrně první formulace zákona kauzality. Pocházel z Abdéry nebo Miletu, ležícího na severním pobřeží Egejského moře. Jeho učení o atomech známe prostřednictvím jeho velkého žáka Démokrita.

Démokritos pocházel z Abdéry a žil asi v létech 470 – 360 př. n. l. a dožil se údajně 109 let.

Plné a prázdné – Démokritos byl na jedné straně přesvědčen, že vznik z ničeho je nemyslitelný. Na druhé straně nesouhlasil s eleaty, aby zcela popíral pohyb a mnohost. Proto se rozhodl předpokládat, že existuje nejsoucno, tedy prázdný prostor. Svět se tedy, podle atomistů, skládá z plného jsočina, který vyplňuje prostor a nejsoucího prázdná, prostoru.

Atomy – nespočetná nepatrná tělíčka, která vyplňují prostor. Nemají v sobě prázdná – svůj prostor zcela vyplňují. Jsou nedělitelná (atomos – řecky „nedělitelný“).

Atomy nezanikají, jsou neměnné, všechny jsou z téže látky, mají rozličnou velikost a váhu. *Všechno složené vzniká spojením oddělených atomů a všechno zaniká v rozlučování atomů dosud spojených.*

Pohyb atomů – nespočetné atomy se pohybují v prostoru podle zákona tíhy. Z jejich srážek vzniká víření, ve kterém se atomy spojují v komplexy atomů. Tak vznikají a zanikají viditelné věci. Vše se řídí zákonitostí, která je jsočinu vlastní.

Duše člověka – i člověk a jeho duše se skládá z atomů. Po smrti se duše člověka rozptýlí.

Primární a sekundární vlastnosti – všechny vlastnosti věcí jsou výsledkem rozdílů ve tvaru, poloze a uspořádání atomů, z nichž jsou složeny.

Primární vlastnosti – přísluší věcem samotným. Jsou to *tíže, hustota a tvrdost.*

Sekundární vlastnosti – všechny ostatní vlastnosti, jako barva, teplo, vůně, chuť, zvuky atd. Tyto vlastnosti nejsou ve věcech samotných, nýbrž vznikají v našich smyslech.

Etika – k dosažení blaženosti vede cesta pohrdáním smyslovými požitky, umírněnosti a vysokému hodnocení duševního života.

Leukippův a Démokritův systém přírodní filozofie lze nazvat materialistickým, protože se v něm vyskytují jen látkové atomy. Jelikož Démokritos nezačlenil svou etiku do atomistické teorie, je řazen mezi přírodní filozofy.

Anaxagorás

Narodil se kolem roku 500 př.n.l. v Malé Asii. Byl první, kdo přivedl filozofii do Athén. Do té doby se filozofie rozvíjela pouze v koloniích starověkého Řecká. Athény, které lpěly na náboženských tradicích, se stavěly mnohem odměřeněji proti novým duchovním tendencím, než v řeckých koloniích.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

STŘEDNÍ
PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA
STAVEBNÍ
OPAVA

Pracovní list byl vytvořen v rámci projektu
"Nová cesta za poznáním", reg. č.
CZ.1.07/1.5.00/34.0034, za finanční podpory
Evropského sociálního fondu a rozpočtu ČR.

Uvedená práce (dílo) podléhá licenci Creative Commons
Uvedte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko

Anaxagorás se zaměřil na nebeské jevy, které se pokoušel vysvětlit rozumovou cestou. Tím se stále více dostával do sporu se zastánci tradičního řeckého náboženství. Byl proti němu veden proces, v němž byl obviněn z bezbožnosti. Proti vykonání trestu smrti se zachránil útekem do exilu, kde také později zemřel.

Míleťané přijímají jednu pralátku, Empedoklés čtyři, Anaxagorás přijímá neomezené množství kvalitativně od sebe odlišných pralátek, jež nazývá „*semeny*“ či „*zárodky věc*“..

Zavádí abstraktní filozofický princip **NÚS**. Je jím myslící, všemohoucí, vševědoucí duch. Tohoto ducha považuje pouze za „prvního hybatele“, který dal sice stvoření první podnět, pak je však ponechal vývoji dle vlastních zákonů. Na jedné straně Anaxagorás vysvětluje jednotlivé jevy přirozenými mechanickými příčinami, na straně druhé s myšlenkou onoho *ducha* dále nepracuje a nezačleňuje jí do své filozofie. Tento úkol zůstává na jeho následnících, Aristotelem počínaje.

Literatura:

Störig, H.J. *Malé dějiny filozofie* vydalo nakladatelství Zvon Praha 1991, ISBN 80-7113-041-9

